Enligt denna överenskommelse ansågs dessa landskap såsom "inrikes utländskt land" vara införlivade med Sverige, deras ständer fick säte och stämma i Sveriges riksdag, adeln, prästerskapet och borgarståndet fick bekräftelse på sina privilegier, dock för adeln endast för såvitt som de icke stred mot Sveriges fundamentallag, stadgar, välfärd och intresse; Sveriges lag, stadgar och konstitutioner skulle överallt inom landskapen bekantgöras, dock skulle dansk lag tills vidare få användas.

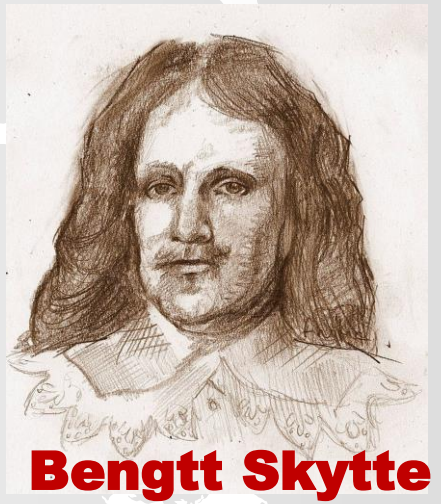

Bengtt Skytte

MALMÖ RECESS (1662)

Malmö recess kallas den på lantdagen i Malmö 18 september 1662 träffade överenskommelsen emellan svenska regeringens kommissarier och ständerna i de erövrade provinserna Skåne, Halland och Blekinge.

Text Wikipedia – Bildspel: Anders Dernback

HAN VAR SVERIGES KUNG DÅ

Karl XI, född 24 november 1655, död 5 april 1697, var kung av Sverige från 1660 till sin död. Han regerade även från 1681 som hertig Karl I över Pfalz-Zweibrücken. Han var son till Karl X Gustav och Hedvig Eleonora av Holstein-Gottorp samt gift med Ulrika Eleonora av Danmark (1656–1693). De fick bland andra barnen Hedvig Sofia, Karl XII och Ulrika Eleonora.

Karl XI på den vita Brilliant under slaget vid Lund. Målning (1682) av David Klöcker Ehrenstrahl.

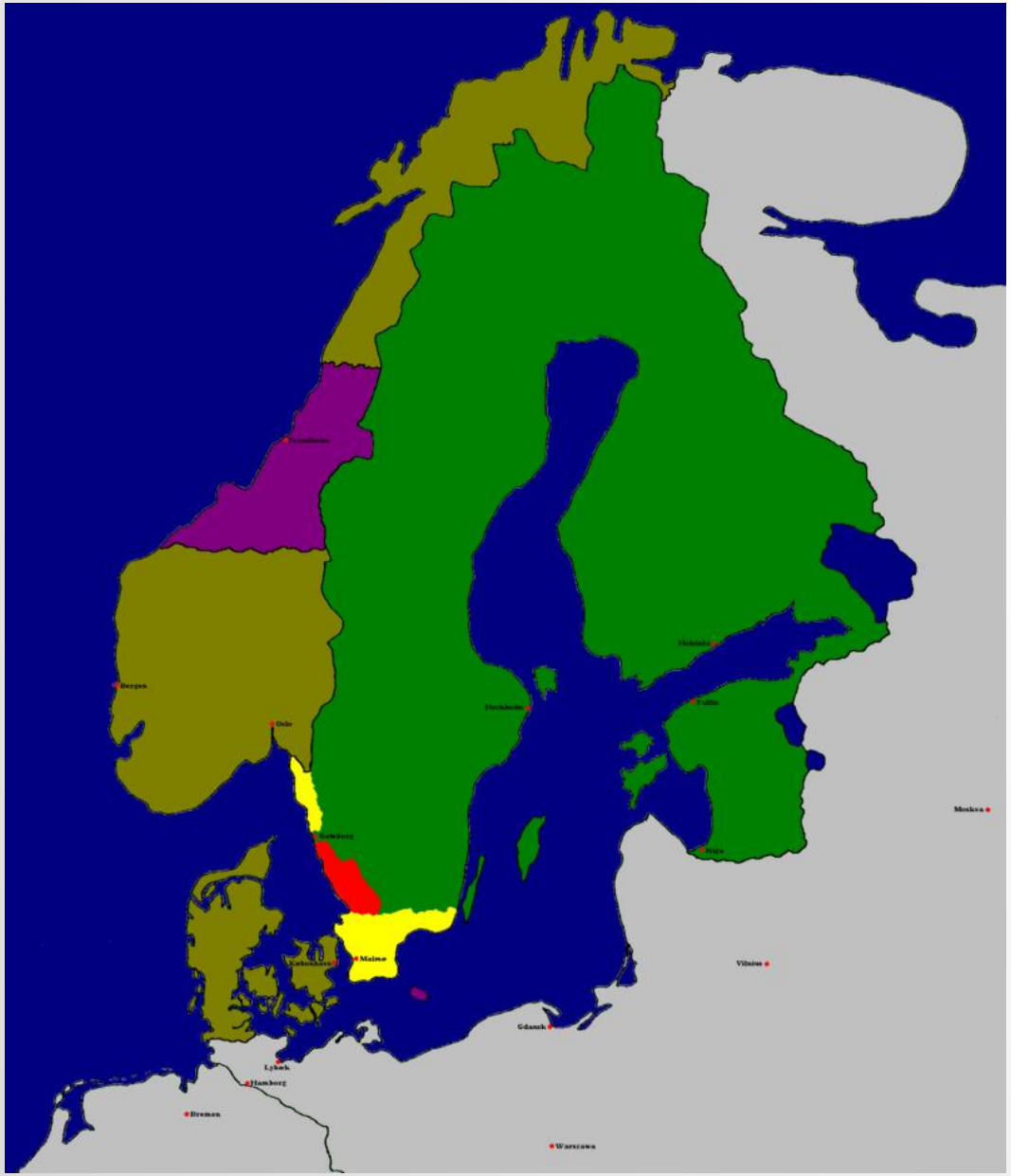

Sveriges erövringar vid freden i Roskilde (gult, rött, lila).

Freden i Roskilde är det fredsfördrag mellan Sverige och Danmark-Norge som slöts i den danska staden Roskilde den 26 februari 1658, och som avslutade, det av Danmark påbörjade, Karl X Gustavs första danska krig. Under kriget hade, bland annat, Karl X Gustav från Jylland tågat på isen över Bälten mot Köpenhamn med den svenska armén. Resultatet av freden blev att Danmark avträdde Skåne, Blekinge, Halland, Bohuslän, Bornholm samt Trondheims län till Sverige. Freden bröts dock redan till sommaren samma år av Sverige, Karl X Gustavs andra danska krig.

Redan till sommaren samma år utbröt dock kriget igen och avslutades först i och med freden i Köpenhamn 1660, vid vilken Bornholm och Trondheims län återgick till Danmark respektive Norge. Dessutom blev ön Ven, som fortsatt vara danskt efter freden i Roskilde, men besatts av svenska trupper samma år, nu formellt svensk i och med freden i Köpenhamn.

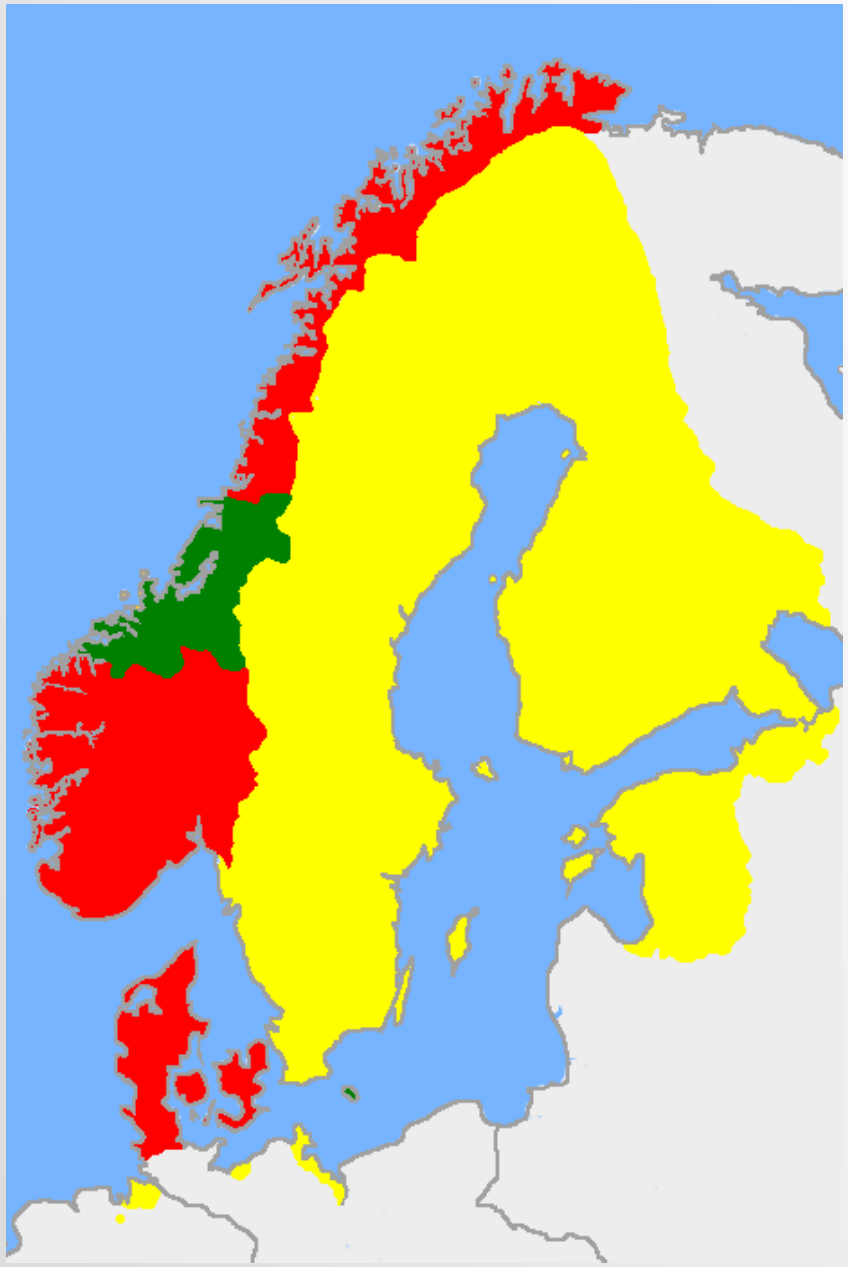

Områdena som Sverige tvingades återlämna till Danmark i Freden i Köpenhamn, markerat med grönt. Sveriges rike och besittningar är markerat med gult; Danmark-Norge med rött.

Freden i Köpenhamn, Köpenhamnsfreden, kallas det fredsavtal som slöts mellan Sverige och Danmark 27 maj 1660. Efter freden i Roskilde 26 februari två år tidigare,1658, bröt krig ut igen i juni 1658, benämnt Karl X Gustavs andra danska krig.

I Köpenhamnsfreden bekräftades fredsfördraget från 1658 med undantagen att Sverige avhände sig Trondheims län och Bornholm mot att 18 gods i Skåne, de så kallade Bornholms vederlagsgods, överlämnades till den svenska kronan. Dessutom blev ön Ven, som fortsatte vara danskt efter freden i Roskilde, men besattes av svenska trupper samma år, nu formellt svensk i och med freden i Köpenhamn.

RECESSEN innehöll dessutom åtskilliga stadganden om beskattningen och tullen, varjämte behovet av en särskild hovrätt och akademi för dessa landskap ävensom en bank i Malmö uttalades.

Efter att förmyndarestyrelsen under **Karl XI:s** underårighet blivit slutligen ordnad under riksdagen i Stockholm 1660, började på allvar arbetet med att införliva de från Danmark senast erövrade landskapen med det övriga riket. Den redan av **Karl X Gustav** omfattade grundsatsen, att dessa landskap inte skulle betraktas som lydländer, i likhet med de från Ryssland, Polen och Tyskland erövrade besittningarna på andra sidan Östersjön, utan som delar av Sverige, likställda med de andra svenska landskapen, började nu tillämpas, så långt det lät sig göra utan att bryta mot villkoren i de roskildska och köpenhamnska frederna. I de nämnda fredsavtalen hade nämligen intagits villkor om att invånarna i de till Sverige avträdda landskapen försäkrades om att få behålla dittills innehavda rättigheter, så vitt dessa inte stred mot Sveriges fundamentallagar.

De kungliga kommissionerna

Till följd av dessa fredsvillkor kunde det önskade införlivandet av landskapen inte ske utan invånarnas samtycke. För att försöka utverka ett sådant förordnades år 1662 två kungliga kommissioner. Den första, bestående av riksskattmästaren **Gustaf Bonde,** generalguvernören i Skåne, Halland och Blekinge, riksrådet **Gustaf Otto Stenbock**, och riksrådet **Schering Rosenhane**, för att ordna förhållandena i dessa tre landskap. Den andra kommissionen, som utgjordes av riksrådet **Bengt Skytte** och generalguvernören över Bohus län **Harald Stake**, tillsattes för att ordna Bohus läns anslutning till Sverige. Båda kommissionerna hade till uppdrag att se över alla privilegier samt att försöka övertala adeln i dessa landskap att nöja sig med den svenska adelns rättigheter och invånarna i allmänhet att anta svensk lag och rättegångsordning.

LANTDAGEN I MALMÖ

Adeln samt ombud för prästerskapet och städerna i Skåne, Halland och Blekinge blev i början av september 1662 samlade till lantdag i Malmö. Vid de underhandlingar som där skedde mellan dem och den kungliga kommissionen framkom att dessa landskaps ständer kunde tänka sig en närmare förening med Sverige, men från adeln yrkades bestämt att den skulle få behålla de rättigheter som den innehaft under dansk styrelse, och från ständen i allmänhet att få behålla sin gamla lag och sin kyrkoordning. De undanbad sig alla handelsmonopol och privilegierade handelskompanier samt framställde som en gemensam önskan, att en hovrätt måtte inrättas i Skåne och ett universitet i Lund.

MALMÖ RECESS 1662

Resultatet av överläggningarna blev den så kallade Malmö recess, som undertecknades den 18 september 1662 och innehöll huvudsakligen

att invånarna skulle visa Sveriges konung trohet och lydnad
att de togs under konungens beskydd och skulle behålla sina fri- och rättigheter
att de skulle betala skatt till svenska kronan
att de tre landskapen skulle inkorporeras i svenska riket och deltaga i riksmötena
att deras kyrkoordningar skulle iakttagas

att invånarna skulle dömas efter danska lagen, till dess att den svenska hann bli känd, samt lyda under Göta hovrätt, till dess en egen hovrätt för dessa landskap kunde inrättas

att förordningar, som avsåg landskapens kultur och välstånd, skulle upprätthållas och kungl. maj:t utfärda nya sådana stadgar, om så behövdes

att adeln fick bekräftelse på sina privilegier, som dock skulle överses och jämföras med de svenska

att prästerskapets privilegier på samma sätt bekräftades
att handel, manufakturer och hantverk skulle beskyddas

Den redan av Karl X Gustav omfattade grundsatsen, att dessa landskap inte skulle betraktas som lydländer

Malmö recess (1662)

att städerna fick löfte, att monopol, lantköp (som innebar att personer från sina hem på landet bedrev handel och rörelse utan att betala skatt och därmed kunde sälja billigare än i städerna) och skadliga kompanier skulle avskaffas

att i Malmö eller Landskrona skulle ett Stockholmsbankens kontor inrättas

att svenskt mynt skulle genast, samt svenskt mått och vikt så småningom införas.

att Stora och lilla tullen, accisen och mantalspenningarna skulle betalas som i Sverige, men adeln och prästerskapet vara befriade från mantalspenningar. För övrigt åtog sig varje stånd en särskild bevillning.

NÅGRA VIKTIGA DELTAGARE DÅ 1662

Riksskattmästare var under 1600-talet en svensk ämbetsmannatitel, den femte i rang av de fem höga riksämbetsmännen. Tidigare benämndes ämbetet kammarmästare och hade inseende över rikets ekonomi. Kammarmästaren omnämns redan i början av 1300-talet och sedan flera gånger under medeltiden.

Gustaf Bonde, född 1 februari 1620, död 25 maj 1667 i Hamburg, var en svensk friherre och riksskattmästare. Han var son till Carl Bonde (1581-1652) och Beata Oxenstierna. I sitt andra gifte med Anna Kristina Natt och Dag blev han far till Carl Bonde (1648-1699).

Gustaf Otto Stenbock

Gustaf Otto Stenbock, född 7 september 1614 i Torpa stenhus i Västergötland, död 24 september 1685 i Stockholm, var en svensk greve, militär och ämbetsman.

Var med som deltagare under Malmö mötet 1662.

Gustav Otto Stenbock Porträtterad av David Klöcker Ehrenstrahl

SCHERING ROSENHANE

Schering Rosenhane, född 4 juli 1609 i Husby-Oppunda socken, nuvarande Nyköpings kommun, död 5 augusti 1663, var en svensk friherre, ämbetsman och författare. Han var bror till Johan, född 1611 och Gustaf Rosenhane, född 1619.

Vid drottning Kristinas tronavsägelse 1654 fungerade Schering Rosenhane som rikskansler för Axel Oxenstierna. Den nye kungen Karl X Gustav omfattade Rosenhane med stort förtroende och gjorde honom till en av sina främsta medhjälpare,

Porträtt i olja av okänd konstnär, Statens porträttsamling.

BENGT SKYTTE

Bengt Skytte af Duderhof född den 30 september 1614 i Stockholm, död den 23 juli 1683 i Hamburg, var ett svenskt riksråd och landshövding.

På grund av sitt "gudlösa leverne" och vanskötsel av ämbetet samt politiska intriger avsattes han 1664 och förvisades utomlands. Han avled fattig och nödställd i Hamburg. Skytte var son till riksrådet Johan Skytte (grundaren till den Skytteanska professuren vid Uppsala universitet) och Maria Näf samt far till Maria Skytte. Efter faderns och moderns död ärvde han egendomen Grönsö slott i Uppland.

HARALD STAKE

Generalguvernören över Bohus län

Harald Stake, född den 20 juni 1598 i Österplana socken, död där den 28 september 1677, var en svensk friherre, guvernör, riksråd och generallöjtnant. Han föddes på gården Hönsäter invid Kinnekulle i Västergötland, en gård som släkten Stake hade ägt sedan 1400-talet. Föräldrar var ståthållaren Erik Stake och Ingeborg Posse. Gift första gången 1639 med Magdalena Sparre och andra gången 1662 med friherrinnan Karin Bielke.

Harald Stake, oljemålning av okänd konstnär. Nationalmuseum.

Ett stånd är någon av de historiska samhällsklasser som haft juridiskt fastställda privilegier och skyldigheter.[De svenska ständerna var adelsståndet, prästeståndet, borgarståndet och bondeståndet.

SKÅNE HAR SEDAN 1660 HERALDISKT SYMBOLISERATS AV ETT GRIPHUVUD. FRÅN LANDSKAPETS VAPEN HAR DETTA SEDAN FÖRMEDLATS TILL LÄNEN.

Skånes landskapsvapen, broderat för hästtäcke buret vid Karl X Gustavs begravning den 4 november 1660. Finns på Livrustkammaren.

Stora tullen eller Stora sjötullen var en tull på importerade och exporterade varor som under 1500-talet till 1700-talet transporterades sjövägen i Sverige. Räkenskaper för denna tull började föras 1533. Stora sjötullen togs ut på flera platser i landet, till exempel Dalarö, Gävle, Göteborg, Härnösand, Kalmar, Karlshamn, **Malmö,** Norrköping (flyttades 1637 till Barösund) och Stockholm. Motsvarande tull för inhemska varor kallades Lilla tullen.

STADSTULLEN

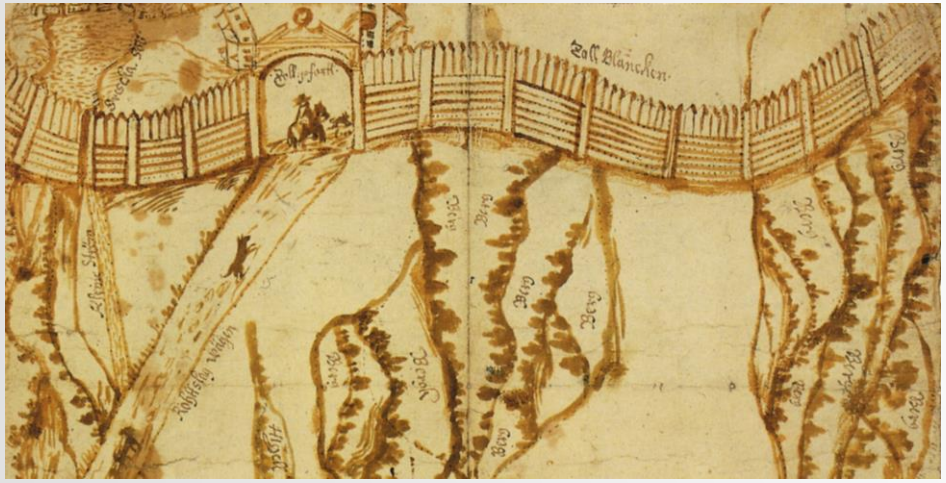

Stadstull var i Sverige en tullavgift som mellan år 1622 och 1810 erlades av den som förde in varor till försäljning i en stad, även benämnd den lilla tullen (för utrikeshandeln betalades en avgift som kallades stora sjötullen).

År 1622 införde kronan ett tullsystem som belade svenska städer med en införselskatt för varor. Tullen skulle tas ut på alla "ätliga, slitliga och förnötliga varor" som skulle säljas i städerna. Försäljning av varor utanför städerna (”landsköp”) blev olagligt. Denna tull blev kallad ’’lilla tullen’’. För att förhindra smuggling byggdes tullstaket runt städerna.

SKÅNE HAR SEDAN 1660 HERALDISKT SYMBOLISERATS AV ETT GRIPHUVUD. FRÅN LANDSKAPETS VAPEN HAR DETTA SEDAN FÖRMEDLATS TILL LÄNEN.

Skånes landskapsvapen, broderat för hästtäcke buret vid Karl X Gustavs begravning den 4 november 1660. Finns på Livrustkammaren.

MANTALSPENNINGAR

Mantalspenningar är en personlig ordinarie kronoskatt i Sveriges historia. Skatten betalades från 1600-talet till 1900-talet av varje person av båda könen utan avseende på inkomst eller förmögenhet, dock var vissa grupper undantagna. Skatten kom att ligga till grund för mantalsskrivningen i Sverige.

Ordet mantalspenningar är bildat av ordet mantal i betydelsen "mannatal", antal personer, och inte i betydelse av skattemått på jorden (såsom i ordet "mantalsränta"). Skatten har sitt ursprung i kvarntullen som rikets ständer åtog sig 1625. Prästerskapet och bondeståndet tilläts 1627 att i st.f. kvarntull av i handkvarnar förmald säd erlägga en personlig avgift, och sedan kvarntullen 1633–1634 försöksvis på vissa orter alldeles utbytts mot personliga avgifter ("efter mantalet"), blev denna skatteförvandling utan särskilt riksdagsbeslut, men med samtycke av en del landsorter 1635 allmänt genomförd. Undantagna från mantalspenningar var adeln (världsliga frälset) samt adelns tjänare, biskopar och professorer vid universiteten, präster (andliga frälset - observera däremot inte deras hustrur eller tjänstefolk), militärer (däremot inte deras hustrur eller vuxna barn), samt fattiga och arbetsoförmögna jämte barn under 15 år.